

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINEAN DAILY

ОФІЦІЙНИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОТОВОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ
СОЮЗУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВКАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ.

РІК XL. Ч. 281.

Джордан Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 2 грудня 1932.

VOL. XL. No. 281. Jersey City, N. J., Friday, December 2, 1932.

THREE CENTS

ЗА ПОДАТКОВІ ПОЛЕКСИ ДЛЯ
ФАРМЕРІВ

ВАШИНГТОН. — Секретар Гайд підносить у своїм річному звіті потребу драстичної ревізії податкової системи, яка нищить фермера і доводить його до банкрутства.

Гайд доказує, що податки були в останніх двох роках на 166% вищі ніж у 1914 році. Це діється, каже Гайд, у часті, коли ціни на фермерські продукти впали до передвоєнних часів. Супроти того треба ті податки докопче знизити, якщо фермер має надіятися на землі й господарстві.

РУЗВЕЛТ ТЕЖ БЕРЕТЬСЯ РАТУВАТИ ФАРМЕРІВ.

БОРМ СПРІНГС (Джорджія). — Говернор Рузвелт має собі справу з того, що як тільки прийде до влади, то треба йому негайно приступити до ратуння "забутої людини", себто фермера. Він є те, що би фермерам знизити процентів рати на моргеджі, бо думає, що саме ті високі проценти найбільше нищать фермерів.

ПАЛАТА ПОСЛІВ ЗА ЗНЕСЕННЯ ПРОГІБІЩІ.

ВАШИНГТОН. — Вже обчислили, що резолюція Гарнера в справі знесення прогібії дістане в палаті послів потрібне число голосів, себто дві третини голосуючих, а тимчасом буде прийнята. Демократи числять на 125 республіканських голосів.

БУДУЮТЬ ДВА ЛІТАКИ ДЛЯ ПЕРЕЛІТУ
ОКЕАНІВ.

НЬО ЙОРК. — "Пан-Америкен Ейрвейс" оголошує, що приступає до будови двох величезних літаків, призначених для перевозу товарів і осіб через океан Тихий і Атлантичний.

В літаках буде місце для 50 пасажирів. Літаки мотимуть перелітати без переви простір 2,500 миль, а вразі крайньої потреби летітимуть ще додатково яких 500 миль довше.

Думку будувати ті літаки піддав Чарльз Ліндберг, але тому два роки.

ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ВИДАТКІВ НА ФЛОТУ.

ВАШИНГТОН. — Група сенаторів, що репрезентує прихильників "великої флоту", підняла крик з приводу заяви прибічників Рузвелта, що воєнний президент є за зменшення видатків на флоту на \$100,000,000. Коли б це сталося, кажуть сенатори, то Злучених Держав були би на морі третьою силою.

Так як справи стоять тепер, Америка може побудувати 135 нових воєнних кораблів. У стані будови знаходяться: 6 кружляків, один корабель для приміщення літаків, дві субмарини і 8 торпедовців.

ХОЧУТЬ ВТЯГНУТИ РЕПУБЛІКАНЦІ ДО
КАБІНЕТУ.

ВАШИНГТОН. — Говернор Рузвелт хотів би мати в своїм кабінеті республіканця, сенатора Гайрема Джансона, котрий попірав його вибір у Каліфорнії.

Рузвелт хотів би теж зазначити, що він хоче бути прогресивним президентом і мати біля себе людей з ліберальними поглядами. Та назагал панує погляд, що ніхто з визначних республіканців, навіть тих, що попирали його вибір, не покине партії і до кабінету не вступить. Тесаме думають і про Джансона.

ГУВЕР ПОРУЧАЄ ПОДАТОК ВІД ПРОДАЖІ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер запропонує конгресові заведення великих ошадностей і зайнятися за введення податку від продажів. Зате не згадує нічого за податок від пива. Таке заповідають ті, що стоять близько нього.

СПІР ЗАДЛЯ ОСОБИ ПРЕЗИДЕНТА ПАЛАТИ
ПОСЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Демократи з Півночі й з Півдня не можуть погодитися щодо особи нового президента палати послів. Кожда сторона думає тільки про форсування кандидата зі своєї території.

„ПОХІД ГОЛОДНИХ“ БЕЗ ГОЛОДУ І ПОХОДУ.

НЬО ЙОРК. — Протестуючих, що вибираються з Нью Йорку й околиць до Вашингтону, щоб там виступити в „походи голодних“, описують попорські газети як таких, що добре виглядають і ідуть на воях, замислі манірувати.

Похід аранжують комуністи.

НЕ ДОЗВОЛЯТЬ НА ПАРАДУ.

ВАШИНГТОН. — Поліція подає, що учасники „походу голодних“ будуть могли вступити до столиці тільки малими групами. Протестуючі не бачили могли манірувати походом по місті як перед капітелом, ні не буде їм дозволено йти за прапорами. Капітел зможе оглянути тільки як „приватні громадяни“.

ЗА ОБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ.

СІН-СІНАТ. — На конвенції Американської Федерації Праті перейшла подальшою більшістю голосів резолюція за домагаючим обов'язкового забезпечення на випадок безробіття.

Федерация заявила теж за знесення прогібії.

НІМЕЦЬ ПРИЗНАЄ СЛУХ-
НІСТЬ ФРАНЦУЗАМ.

Відомий німецький пафист Герлах обіркує на сторінках (польовофільського — Ред.) „Генеральнайтсгер“ у Дортмунді французські інформації про Німеччину та заявляє, що всі інформації правдиві. Всі Французи, які є в Німеччині, стверджують сильну ненависть Німці до Польщі. З тієї ненависті можна стодіставити всього найгіршого. Коли ніхто не вірить в офензиву Німеччини проти Франції, то загалом усі вірять в офензиву проти Польщі, бо розуміють, що Польща добровільно не згодиться на ревізю кордонів. Тоді Франція заведе на Нідерланди. Французська лівця стоїть теж на ґрунті незайнятості тракатів. Герлах зазначає, що назагал Французи добре інформують Францію; їх інформації згодні з правдою.

БІЛКА В АВСТРИЙСЬКІЙ НА-
ЦІОНАЛЬНІЙ РАДІ.

Підчас засідання Національної Ради у Відні дійшло до великої аґітації. Канцлер Дольфус кримку у сторону соціал-демократичного посла Бавера: „Ви баварське, нам завжди тішки на диктатурі пролетаріату!“ Бавер відповів: „Чесний баварський мій миліший від такого лайдака як ви!“ Замішався страшна метушня. З трюмом валос розділяти послів та серед великого гамору перервати засідання.

ДВОКРАТНИЙ ВІЙНИК ПО-
ВІС НА ШИБЕНИЦІ.

Валентина Мілевського, шопфера, якого судили у Варшаві перед дорозовим судом за ривинство своєї любові, засудили на кару смерті. Президент затвердив присуд, отже його повісили. Перед смертю Мілевський зів пів кілька вудуження й бохонць хліба. Потім висловився. В останньому слові заявив, що впає жертвою свідків, які його „засудили“, та передав листа до сина, що сидить в іншій варшавській в'язниці. Екзекуцію переваж заступник воєного катта Бравна, бо Бравні мав на іншу „роботу“ на провінцію. Мілевський збив увже ранише свою жінку, за що висівся 4 роки в'язниці.

МІСІОНАРИ РОБІТНИЧИХ
СФЕР.

Ослаблення віри в робітничих сферах являється в більшості випадків результатом пропаганди комуністів. І тут є велике поле праці для місіонерів. Перші проби в тому напрямку зробила Франція. Там поствалла спеціальна організація місіонерів („місіонер де травай“), що походить з робітничих сфер, а тимчасом найкраще розуміють душу робітника. І вони виконують місію праці між зболевшими робітниками і, як пишуть французькі часописи, результати тієї праці є дуже гарні.

ВІЛНО НА ЛИТОВСЬКИХ
ПОЧТОВИХ ЗНАЧКАХ.

Литовська пошта випустила нову серію поштових значків. Один з них представляє малюнок „дівчачого в'язня“. Один з них показує в'язня, який сидить на лавці. Інший же показує в'язня, який сидить на лавці. Інший же показує в'язня, який сидить на лавці. Інший же показує в'язня, який сидить на лавці.

ЛИТОВСЬКО-БІЛОРУСЬКО-
УКРАЇНСЬКЕ ПОРОЗУ-
МІННЯ.

В нещода, 16 жовтня, відбулися в Повежі на Литві прилюдні збори, на яких велику промову вголосив голова Литовсько-українського Товариства, проф. університету в Ковні, Біржішка. Він заявив, що боротьба, яку Литва веде за перенесення своєї столиці з Ковни до Вільни, не могла увінчатися досі великими успіхами з огляду на диспозицію сил поміж Польщею та Литвою.

Отже Литва мусила шукати собі союзників і знайшла їх серед Українців та Білорусів. Співпраця Литовців з Українцями й Білорусами — казав проф. Біржішка — не може обмежуватися лише до території Польщі. Треба змагатися кінце до поширення цієї співпраці також у ділянці міжнародної пропаганди.

Після промови проф. Біржішки відіграно литовський і український гими.

ГОЛОВІВКА ВОЄНОГО
НІВАЛІДА.

Варшавські часописи приносять подробиці про головівку воєного інваліда, Михайла Черемиси, що так мовала, постановив запропустити против того, що йому відібрати концесію на тютюнову гуртніщу. Черемис, із похаженою Українцями, служив у П. бригаді легіонів. Зголосився до служби, коли ця бригада бродила в Карпатах. Тоді то при П. полку піхоти була на війні окрема „гучувальська чет“. Черемис був ранений у Карпатах і після війни одержав відзнаки „Віртути Мілітарі“ та „Хрест Хоробрости“. Як інвалід (у трату 50 грош. заробован) прикладав собі грошей з інвалідського пені і відчиняв у Єджеєвське тютюнове гуртніщу. Черемис не хотів платити 200 злот. місячно іншому інваліду, який мав право на концесію в Єджеєві, тому крісється тієї концесії, а дістав другу в Пшедбодзі біля Пйотркова. Тут хотів перенести концесію на жінку, з якою жив в селі. Влада відкинула цю Черемисову просбчу, а він тютюнов продав і крамничо замкнув. Дирекція монополії віддала гуртніщу іншому інваліду. Щоб одержати знову концесію, Черемис готує. Далі ті часописи повідомляють, що в 1929 р. Черемиса придержали були на прикордонній відтинку Голотів, як хотів перейти на польсько-літвонський кордон. Тоді його покарали 2-тижневим арештом за те, що нелегально стався передатися за кордон. Літвон стверджує, що Черемис готує ще п'ять днів. На приказ влади перевезли Черемиса до шпиталю, де відлжували його 6 тижнів.

ПОЛІТИКА В МЕТРИКАХ.

У німецькому місті Серб-берґ урядові цивільного уряду зробила заяву, на якому урядові готрі рішення прити нової моди надавати новонародженим політичні імена. Комуністи та фашисти, ахучи за большевицьким прикладом, називають свої діти Ленін, Большевич, Гітлер або Штальгельм. Трапляються ще дивогладіші імена, напм. Гурра. Коли дитина з ім'ям Ленін впросто на фашиста або з ім'ям Кайзер на комуніста, промалюють та уряди матимуть великі клопіт зі зміню імен.

ВІСІЛЬНИК У ГУШАВІНІ.

Антія Ліхович із Родатич (пов. Горюдох Гайлонський) у лісі тієї громади подибиє пошівники на дереві мошлого чоловіка. При вісьлюнку був золотий годинник і залізничний білет зперед 12 днів із Тернополь до Родатич. Згадують, що він повісився тому 12 днів, одначе його так довго не застріляли, бо ніхто не передідав тією гушавиною. Люди кажуть, що той чоловік недавно вернувся з Америки. Так бодай оповідав тампошні люди. Поліція веде слідство.

ЦЕНЗУРА У ВАРШАВСЬКИМ
ТЕАТРИ.

Варшавський російський денник „Мольва“ і польський „Роботнік“ звернули увагу з нагоди вистави пєси А. Толстого „Іван Грозний“ на характеристичні зміни тексту, зроблені перекладачем і дирекцією театру. Посол Стефана Баторія в цій пєсі, Гарабурда, позитнама лостат, змалюваний із такими прикметами, що деякі російські критики диувались, звідки в А. Толстого стільки смиктіпів для Поляків. Тимчасом навіть те, що він говорить у польським театрі, виправили та попоруськи. Коли Грозний спілкується з короля Вазелія, що вітк з престола, Гарабурда признає, що не був „дряний король“; — у польським тексті цього нема. Коли Грозний питає Гарабурду, чому він, хоч православний, служить Баторієви, той відповідає, що тєсту, що „Баторій затвердив усі вольности України“ — у польськом тексті чуюмо: „бо він із пошаною признав кожний наш привілей“. Як бачимо, навіть такі історичні факти як діяльність польського короля нині у варшавським театрі небезпечні.

ДВА РОКИ ВІЗНИЦІ ДЛЯ
ЮВІЛІРА.

Власник одної з найбільшних та найелєгантніших варшавських ювілярних крамниць в Європейськом готелі, Валя-Вабейський, який продав на великі суми клейноди своїх клієнтів, що позаставля у льюбардї речі, віддані йому в комісію, пропадажу, — дістав два роки в'язниці за припинення крадіжки, який звинувачив на нього в однім часі, а „запоморичили“ його (м. ін. алом до його склепу, податкові екзекуції, негула і т. д.) та — високою клієнтеною з варшавських кол.

СИН ЦАРЯ МАКСИМІЛІАНА.

Недавню ася преса повторила вістку, що скарби покійного мексиканського цісря Максиміліана похоронені на діні океану. Ці скарби пропали 1911 р. з пароплавом „Меріда“, що потонув недалеко від Ріаджіні у Злучених Держав. Одно англійське підприємство, що спеціялізується на добуванні дорогоцінностей із дна моря, рішучо розшукати „Мериду“ і висалю аже свій корабель. Про це дізнався рибишнй торговцев у Лондоні, Вільгельм Брайтваль, і заявив у пресі, що тічне процес за скарби Максиміліана, бо він його син. Брайтваль упевняє, що має на те документи. Він уродився у Ватикані, куди приїхала цїсарєва Шарлота після повороту з Мексики. Коли його мати збожевляла, його передали на виховання в Англію під прибарном назившимся.

ПРОСЯТЬ ВІДРОЧЕННЯ СПЛАТ.

ЛОНДОН (Англія). — Уряд післяв до Вашингтону нову ноту в справі чергової сплати анжакредитованого уряду. Уряд просить відорчати на деякий час рату, що припадає на 15 грудня. Тесаме тепер має зробити й французький уряд, якому парламент дав вільну руку в полагодженню цього питання.

МОЖНА ВІДКУПИТИСЯ ВІД БОЛЬШЕВИЦЬКОГО
„РАЮ“.

МОСКВА (СССР). — Радянський уряд дозволив видавати візи на постійний виїзд з Радянщини п громадян, які заплатають відповідну квоту в чужинській валюті, або в золоті. Для виїзду з Росії робітники мають платити за дозвіл 250 доларів, а громадяни іншого стану й професій — 500 доларів. Отже, хто має гроші, той може викупитися дорогою шною від комуністичного „раю“.

В урядових колах панує велика радість з приводу підписання французько-російського гарантійного договору, бо большевицький тепер сподівається розвитку торгівлі з французькою буржуазією.

СУДИ, РЕВІЗІЇ, АРЕШТИ І БІТТЯ
УКРАЇНЦІВ НЕ ПРИПІНЯЮТЬСЯ
ПОЛЬСЬКА „ТИХА ПАЦИФІКАЦІЯ“ НЕ ЗМЕНШУЄ
СВОГО ТЕМПА.

ЛЬВІВ (Західна Україна). — При кінці жовтня поліція перевела ревізії в читальнях „Просвіти“ в Дудинцях, Пельні, Одреховій, Снянів, а також у багатьох громадян Українців тих сіл. В Дудинцях забрано листи до емігрантів в Америці в справі матеріальної допомоги читальні. Хоч ревізії не дали ніяких обтяжуючих матеріалів, то поліція всетаки замкнула читальні в Снянів та Одреховій. В Лешкові, сокальському повіті, поліція арештувала господарів: Гриця й Миколу Шимковичів, Івана Дзядиля, Гриця Зінку, Івана Бродкевича та його сина Миколу. Поліція каже, що з них мають постерукового Пуха, поважившись його в болото.

В Самбірщині поліція перевела численні ревізії та арешти в зв'язку з розминенням і листопадом розкидок О.У.Н. Досі поліція арештувала: С. Голодта — студента комерційного інституту в Хансі, Адама Гординосного — студента прав у Кракові, Струбинського — приватного урядовця, Василу Вольського — селянина, Миколу Савчина та інших. Поліція не має доказів вини арештованих, але, як звичайно, буде їх „шукати“ при помочі своїх метод.

Польські „патріоти“ також не відстають від своєї поліції й власними методами „пацифікують“ Українців. Вже не раз говорили про бешкетні „Стшельца“, а також членів різних „патріотичних“ польських організацій, а тепер Ляхи почали ще спосіб індивідуальної розправи з Українцями. Свіжий приклад такої розправи трапився недавно на людній вулиці міста Львова. Якийсь невідомий і порядно одягнений „польський патріот“ зацепив учня 2 класи „Рідної Школи“, Любомира Панкевича, і запитав його по польськи, в якій він школі вчиться. На це хідонець відповів по українськи, що в українській. Тоді невідомий Лях ударив хлопця всією силою п'ястком в лице, промовивши: „Маш то за українськ!“ Хлопцеві ував на землю заюшений кровю, а „герой“ утік. Такі відносини тепер панують на українських землях під Польщею не лише в українській столиці, але й поза нею.

МІСТЕРІЯ З ЗІНОВЕВОМ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Деякі кореспонденти чужинських газет подали з Москви, що вони говорили телефоном із Зіновєвом, який слабким голосом говорив, що відомості про його смерть неправдиві. Побачити Зіновєва нікому не вдалося. Але кореспонденти німецьких газет дали ствердити, що Зіновєва вбили, або отруїли в кремльському шпиталю, де його тримали, щоб, вилкувавши, відправити в Сибір на заслання. Один кореспондент навіть говорить, що Зіновєва отруїли тією стравою, яку спеціально йому прислали до шпиталю.

Разом з тим кореспонденти кажуть, що жінка Сталіна вмерла від отруї, бо завжди сама коштовала всю страву, яку готують для Сталіна, щоб переконатися, чи в ній нема отруї, бо Сталін дуже боїться за своє життя. Отаким коштованням вона отруїлася й нагло померла. Те, що готувалося для Сталіна, спіткало його жінку.

ПОГОЛОСИ ПРО УСТУПЛЕННЯ ГІДЕНБУРГА.

БЕРЛІН (Німеччина). — В зв'язку з достійною політично-урядовою кризою в Німеччині все більше говорять про можливість уступлення з президенту Гіденбургу. Кажуть, що він уступить тому, щоб очистити місце для регента, хоронителя імператорського престоло. Таким чином Німеччина тоді стала б на шлях повороту до монархії й диктатури.

З урядових кол ці поголоси спростовують. Гернєрал Шляхтер не дочекався на нараду Гітлера, який у дорозі з Мюнхена до Берліна спинився у Ваймарі й далі не поїхав. Отож справа з формуванням нового уряду знову замерзла.

ПРОСЯТЬ ВІДРОЧЕННЯ СПЛАТ.

ЛОНДОН (Англія). — Уряд післяв до Вашингтону нову ноту в справі чергової сплати анжакредитованого уряду. Уряд просить відорчати на деякий час рату, що припадає на 15 грудня. Тесаме тепер має зробити й французький уряд, якому парламент дав вільну руку в полагодженню цього питання.

МОЖНА ВІДКУПИТИСЯ ВІД БОЛЬШЕВИЦЬКОГО
„РАЮ“.

МОСКВА (СССР). — Радянський уряд дозволив видавати візи на постійний виїзд з Радянщини п громадян, які заплатають відповідну квоту в чужинській валюті, або в золоті. Для виїзду з Росії робітники мають платити за дозвіл 250 доларів, а громадяни іншого стану й професій — 500 доларів. Отже, хто має гроші, той може викупитися дорогою шною від комуністичного „раю“.

В урядових колах панує велика радість з приводу підписання французько-російського гарантійного договору, бо большевицький тепер сподівається розвитку торгівлі з французькою буржуазією.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Registered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.,
on March 30, 1914, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy
One year \$7.00
Six months \$3.75
Three months \$2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year \$10.00
Six months \$5.50
Three months \$3.00
PEREPLATUA:
Подписка часо три центи.
На рік \$7.00
На шість місяців \$3.75
На три місяці \$2.00
В Джерсі Сіті і Заграницю:
На рік \$10.00
На шість місяців \$5.50
На три місяці \$3.00
За оголошення величезно не платимо.
Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДІТИ І БЕЗРОБІТТЯ

Вже від кількох десятків літ ведеться в Америці агітація проти живих дітей до праці по фабриках. Доказувано Американцям шкідливість такої праці. Доказувано, як вона шкодить дитині на тілі й на умі. Доказувано, як вона шкодить усьому громадянству. Говорено про справу з чуттям. Писано про неї повісті й драми. Клеїмовано самолюбство фабрикантів, бичовано родичів, висміювано туїсть громадянства.

Та американське громадянство лишилося назагал глухим для цілої справи. В ньому сиділа ще глибоко пам'ять фермерства, в якому дитина працює після своїх сил при шораз тяжчій праці, під доглядом родичів, з користю для себе й інших. Американці знають глибоко переняті засадою не обмеженої конкуренції, щоб обмежити підприємця в уживанню диточої праці, якщо вона дозволяє йому конкурувати з суперниками. В парі з цим ішов консервно проповіданий індивідуалізм, котрого одна конвенція каже кожному рятувати себе самого після змоги своїх сил. В цих основах американської душі агітація проти диточої праці по фабриках знайшла стільки опозиції, що ціла агітація виглядала безвиглядною.

Але прийшло останнє безробіття, яке протягнулося довше, ніж подібні, довше, ніж подібні безробіття в минулому. І це безробіття поставило перед американським громадянством не одну справу, на яку воно не хотіло звертати уваги. Неначе війна, воно приписило розв'язку деяких питань, які інакше, без безробіття, ждали би може сотки літ на розв'язку. Так званий Краєвий Комітет Диточої Праці ставив власне перед американське громадянство це заданню справу диточої праці. І ставити її в такий спосіб, що може й найбільше до громадських справ байдужий Американець схаметься.

Комітет ставив справу в спосіб драматичний. Він представляв диточу працю як боротьбу-воли й інтересів. Він звертає увагу на факт, що кожна дитина, яка працює в фабриці, займає там місце дозрілої людини. Кожда працююча дитина відбирає роботу дозрілій людині, яка може має удержувати родину, жіночку й діти. Не піднісати тут нічого про вплив на фізичний та умовний розвій дитини, а тільки чистий інтерес батьків родини — мати роботу. Кидается кляч: Не дайте дітям відібрати роботу дозрілим людям! Заберіть діти з фабрик і пішіть їх до школи!

Може цей примітивний спосіб заворушить якусь думку в суспільності, якого совість у таких справах дивно нечутлива.

ЧИ ДОМАГАТИСЬ АУТОНОМІЇ Є ГРИХОМ?
(Надсилає стаття).

В величезній політичній процесі націоналістів 3. Пеленського, О. Бабока і тов. ствердів українська оборона, що всі українські партії домагаються самостійності і злуки. Це є самозрозуміле, але суспільність наша є так засуджена, що не хоче допустити навіть ніяких, хочби лиш формальних і тимчасових відступів від тих основних засад, або їх хочби легкого стемпервання. — Або все дай — або ми і так витримаємо!

Та коби то й справді так витримували, як отче грозить, а то і такі, що здавалося б, повинні найтерпиміші бути — заломують і це подають.

Певна річ, що ті партії демагогізації не домінують, на шість, над загальним нашого громадянського життя, але можна побоюватися, що квола галичанська душа не вистерчить на довший час опозиційного настрою і готова заломовуватися.

Отже політик мусить і з цю галичанською кволастю числитися. Поміняючи однак прояви кволасті (було їх немало й у Чехії, навіть підчас світової війни), мусимо безсторонно поглянути на питання автономії, а власністю лише на питання: чи домагатись нам її, чи ні.

Тут я позволю собі покритикувати на справляння жерело політичної мудрості, на "Світлову революцію" Масарика, що вийшла накладом львівської "Червоної Калини" (в.у. Руска, 18).

І так говорив він в одному з місць: "Досвідчений, політичний й історично думуючий чоловік виводить свою програму з сучасної історії і зі студії над нею, а потім конвенційно випроводжує її в життя. Політик, державний муж іже — коротко сказавши — своєю доріжкою і старється здійснити свої ідеї."

Радикальні політики є дуже часто такою самою сіркою реакції: одні і другі роблять лише протиположне до того, що роблять їх противники. Одні і другі живуть просто з того, що їх противник достарчає.

І тому я є противником також так званої "золотої до-

роги", то є бездумної політики і тактики "з руки в рот" (то є з дня на день).

Так отче учить нас Масарик, що треба студіювати сучасну історію, то є політичне життя, живуче тепер народів і існуючих тепер держав, або попросту: уміло орієнтуватися, що є першорядною вимогою мистецтва політики.

Отже важким: прикладом для нас є власне ціла політика і тактика Польщі в Австрії, від половини 60 років минулого століття почавши.

Вони домагалися, уступок в рамках існуючої австрійської держави і ті уступки крок за кроком здобували, так, що наші стали дійсними панам в Галичині, але й запанували над чотирма міліонами другого народу, Українців; і то зважає, в чужій державі, ніби то під чужим обухом!

А крім того — мусимо ще піднести, — що Австрія цілком не була зобов'язана нічим міжнародним трактатом до якихнебудь уступок на її Польщі. Вони ті уступки самі собі здобули — чи то користуючись з хвилевого тяжкого положення Австрії на міжнародній полі (по погромі під Кенігсбергом), чи то з клопотів австрійського уряду у внутрішній державній політиці.

Але вони і серед тих скрутних ситуацій австрійської держави та уряду не виступали зі своїм максимальним домаганням: "дайте нам державну самостійність!", а відкладали його на пригнітаний час, на час, коли Австрія, побита на всіх фронтах, просто розпалалася. Але тоді мали вони вже все приготоване до об'явлення спадщини; по ній лиш Українці стали би на якийсь час на перешкоді до майже безкровного об'явлення тієї спадщини.

Але до тої переломової, рішучої хвилі вони не готовувалися, через цілого вік століття у незначному витривалій роботі на всіх полях громадянського життя.

Як ми вже зазначили — то Польки навчилися вже від Австрії, чого не робити і чого уникати, щоб мешкетів дідів не росли — як кажуть Німці — до самого неба, і то-

ДО ВП. П. УРАДНИКІВ МІСЦЕВИХ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНІВ У. Н. СЮЗУ.

Згідно з ухвалою головної загальної конвенції виданою календарем У. Н. Союзу на рік 1933 по ціні 30 ц. за примірник, календарі виставляю до всіх відділів в листопаді п. р., отже кожний відділ достав календарі на час. Кожний член обов'язаний календарі взяти і враз з місячником вкладкою за нього заплатити.

Щоби не переносити довгий на слідуваний рік, просимо, краще прислати повну належність, згідно з рахунком і виказом за місяць грудень.

Грудень — є останнім місяцем у році і тому робиться річний заміщення, з яких виготовляється справоздання за українічних департаментів статист. Тому, що держава контролює домагання точних замків з днем 31. грудня, просимо всі відділи, вислати всі належності за час.

На випадок смерті члена треба негайно повідомити голову канцелярії, подаючи ім'я, назвись, число грамоти і день смерті члена, щоби можна ще цього місяця виплатити посмертну допомогу.

Якби котрий відділ не отримав календарів, то нехай безпробовно повідомить про це голову канцелярії У. Н. Союзу.

Роман Слободан, гол. фін. секр.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СЮЗУ.

ФОРД СІТІ, ПА.
На вичайний мітинг відбувся 63 У. Н. Союзу, який відбувся дня 20. листопада, було 17 голосів за перенесення Конвенції заїздрит до Шікаго, 8 голосів було за Конвенцією в Дітроїт, а 9 членів не голосували.

Л. Т.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

П. Г., Рачестер, Н. П. — Вже дозволено в друкарні допис про свято, надісланий громадянином В. К.

— Не помагайте не радо, — промовив до неї.

— Чиж се диво? — відповіла зітхнувши. — Коли хто в якій хаті стільки років жив щастливо, то йому все прикро на старі дати переносити до іншої хати.

— Вас ніхто не виганяє відси.

— Що мені помогло би, хоч би я тут лишалася якийсь час? Колись так треба буде вистіпати. Чим скорше приду вісти, тим скорше приду до іншої місця.

— А як би я попросив вас, щоби ви в сія хаті лишини за господарство? Умови можна зробити пізніше. Як хочете, то й яні.

— Не жаргуете?

— Скажіть вашим людям, щоби з візка поздожматі, ваші річі і занести назад до хати.

Так ставосся.

(Кінець).

СПІВАНІК

для дітей дошкільного та шкільного віку на один, два і три голоси. Видання Річної Школи. Залед Михайло Гайворонський.

Ціна 35 центів.

"СВОБОДА" 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

НА РОГАЧІ.
(Оповідання).

Оба сиділи кунюючи до одиначиного дня. Зарінок вже дрімало. Хоч на дорозі вже було тихо, Кудельський думав не лягати, а під вікном пересідати цілу ніч. Може був би вилеряв, як би не те, що, частуючи свого гостя, і його скоріюю жовтнути. І його попки кидались. Вовняний ком постів перед своїм ліжком і його комірчик витягувався на нім. Докнувши до печі пару полів і ляг на ліжку. Не гдав спати. Тільки деяк, не залоплюючи очей, і позирав на двері до небижника. Воля Кудельського була заслаба, утима переконала волю. Спершу аж замкнула очі, думаючи, що вони в темноті і так неперотрібі і як небижник рушав, то пооче думати. Хвилю деяк так в полусні і за червот години вже спав так твердо, як його гість перед його ліжком.

Перех татую автоурток і задерсався в. Фірмам дусув багатом. Раз, другий, третій, четвертий. Саконка в кімн. підйшов до кімн. і став стукати. Кудельський сказ: "Гей!"

— Перех татую автоурток і задерсався в. Фірмам дусув багатом. Раз, другий, третій, четвертий. Саконка в кімн. підйшов до кімн. і став стукати. Кудельський сказ: "Гей!"

— Перех татую автоурток і задерсався в. Фірмам дусув багатом. Раз, другий, третій, четвертий. Саконка в кімн. підйшов до кімн. і став стукати. Кудельський сказ: "Гей!"

— Перех татую автоурток і задерсався в. Фірмам дусув багатом. Раз, другий, третій, четвертий. Саконка в кімн. підйшов до кімн. і став стукати. Кудельський сказ: "Гей!"

нічної тишини така розмова застала би й до найближчої кляч. Всеж такі Петрови треба було бодати показати, кому переравно його сні. Не було жіншю ради, як жертвувати решту спінтурсу. Показав йому фляшку і коли Петро уміхнувся до неї, поставив на залізній пелі бляшанку з водою, щоби зварити грот.

Сидячи коло печі з Петром, Кудельський думав, що то буде, як небижника повоювати.

— Сей неспокійний небижчик мабув обмежити на цивіль-свої прогнущі, бо там був дав мати товариша. Як би даві навідувався до мене і хотів також по смерті бути квісом на рогаці, то я за так спілку подкуку. Волю було даді бідишим писарем в магістр-дучі, як що нощі бути жертвою дучі.

Петро вийняв решту гроту, ще троха пошлу і пішов до своєї роботи. Залишався тільки поодинокі вони і сні. Кудельський вже мав роботу і менше думав про дучі. У п'ятій годині встала... воля, щоби зварити кляч. Петро робив ко до купи шутри і лопи собі голову питанням, якого дядька Кудельський брав його до себе на їм, потягувача такою доброю горіжкою і це дав дваті крайчарів?

Покохон був назначений на голову дучу перед поау-дучі. Червот години по десяти небижника понеси на марх, бо хата була зараз коло цин-таря і жараван Суп неперотрі-

туть вам за ваші привязні слова. Надіюсь, що скоро знайдете собі якусь кукарку. — Сумніваюся, чи так скоро знайдю, — відповів Кудельський. — Мабув якийсь час буд сам господарити.

— Воно не піде так, — відповіла, витираючи слюзи і ховаючи хустину до кишені. У що цілу днину при роботі, то він в нощі сонний. У вас робота є не лиш цілу днину. У вас робота в день і в нощі. Старий і глухий Петро не багато поможє вам.

Кудельський аж дригнув, сидючи на кіслі, коли почув слово "Петро". Не голен був збагноту, відку воля знає, що Петро поочував у нього.

— Ажде коли Петро був мене, воля й нощі не могла на моїх порозі! — думав.

— Поки я тигнула даві, — то з сак-так даві. — Ажде тепер се сак-так було. Ажде тепер ви самі динишесь тут, то мусите притарити собі троха дучий сил. Як будете троха твердо спати, то да магістрату, дучі, донос. На вас поспішати магани. Директор магістрату і міські радні судять дуче срого. Можна й їх вилатрати.

— Того я не боюся, — успокоював її Кудельський. — Я же при добу урлудую тут і не раз не дав причини до нарікання, не дав матеріалу для доносів.

— Ну, ну, се пуче, бо я і так не спала і зробила се дуже радо. В тих трох нощх фір-

